ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 16.7.2025
COM(2025) 421 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Επένδυση στην ανταγωνιστικότητα και την τεχνολογική υπεροχή της ΕΕ

{SWD(2025) 194 final}

European Commission

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (STEP)

Επένδυση στην ανταγωνιστικότητα και την τεχνολογική υπεροχή της ΕΕ

Έκθεση της Επιτροπής

προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο

Η παρούσα έκθεση παρέχει ενδιάμεση αξιολόγηση της υλοποίησης της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (στο εξής: STEP)[1] έως τον Μάρτιο του 2025. Η **STEP**, η οποία δημιουργήθηκε τον Μάρτιο του 2024 στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (στο εξής: ΠΔΠ), **αποτελεί βασική συνιστώσα της απόκρισης της ΕΕ στις αυξανόμενες προκλήσεις όσον αφορά την τεχνολογική της υπεροχή και τη βιομηχανική της ανθεκτικότητα**. Η STEP δεν είναι ένα νέο πρόγραμμα χρηματοδότησης που προστίθεται στο ήδη πολύπλοκο χρηματοδοτικό τοπίο[2]. **Είναι μια καινοτόμος πλατφόρμα συντονισμού**, η οποία κατευθύνει τις επενδύσεις της ΕΕ **σε 11 υφιστάμενα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ**[3] για τη στήριξη κρίσιμων στρατηγικών τεχνολογιών σε τρεις τομείς —ψηφιακές και υπερπροηγμένες τεχνολογίες, καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες και βιοτεχνολογίες— καλύπτοντας επίσης τις ελλείψεις εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Η υλοποίηση της STEP βασίζεται στη συγκέντρωση επενδύσεων στο πλαίσιο υφιστάμενων κονδυλίων, στην απονομή της **σφραγίδας STEP (σφραγίδα κυριαρχίας)[4]** σε έργα υψηλής ποιότητας και στην παροχή της **δικτυακής πύλης STEP (δικτυακή πύλη για την κυριαρχία)[5] για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για τους φορείς υλοποίησης έργων**. Η STEP στηρίζει ευρύ φάσμα δικαιούχων, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), των νεοφυών επιχειρήσεων, των ερευνητικών ιδρυμάτων και των βιομηχανικών παραγόντων, προκειμένου να τους βοηθήσει να αναπτύξουν και να επεκτείνουν στρατηγικές τεχνολογίες που παρουσιάζουν **υψηλό δυναμικό καινοτομίας** ή έχουν την ικανότητα να **μειώσουν τις στρατηγικές εξαρτήσεις της ΕΕ**.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκρίνει την παρούσα ενδιάμεση αξιολόγηση σχετικά με την εφαρμογή της STEP, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 8 του κανονισμού STEP[6]. Μολονότι δημοσιεύεται σε πρώιμο στάδιο της εφαρμογής της STEP —πολύ νωρίς για τη διασφάλιση ολοκληρωμένης αξιολόγησης αντικτύπου— η παρούσα έκθεση χρησιμεύει για την εξαγωγή πολύτιμων αρχικών διδαγμάτων. Σκοπός των εν λόγω πληροφοριών είναι να παράσχουν στοιχεία για τις συζητήσεις σχετικά με τα μελλοντικά προγράμματα δαπανών στο πλαίσιο του επόμενου ΠΔΠ, όπως προβλέπεται στον κανονισμό. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του πλαισίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η ενδιάμεση αξιολόγηση αποτιμά τον τρόπο με τον οποίον η STEP εκπληρώνει τους στόχους της, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία. Κατά την αποτίμηση λαμβάνονται υπόψη τα πέντε κριτήρια αξιολόγησης: της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας, της συνάφειας, της συνοχής και της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση παρέχει περαιτέρω στοιχεία και ιστορικό, με βάση ευρύ σύνολο πηγών αποδεικτικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων ειδικής πρόσκλησης υποβολής στοιχείων, στοχευμένων αποστολών προβολής στα κράτη μέλη και ανταλλαγών με εθνικές αρχές, εκπροσώπους του κλάδου και ερευνητικά ιδρύματα.

Με την αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι έχουν σημειωθεί σημαντικά βήματα προόδου όσον αφορά την κατεύθυνση των χρηματοδοτικών πόρων της ΕΕ προς την προώθηση των

[1] Βλ. Strategic Technologies for Europe Platform (Πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη) — Ευρωπαϊκή Ένωση (STEP).

[2] Ο κανονισμός STEP δεν προβλέπει πρόσθετη χρηματοδοτική ενίσχυση για τη STEP, εκτός από μια στοχευμένη ενίσχυση ύψους 1,5 δισ. EUR προς το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας για δράσεις που σχετίζονται με τη STEP.

[3] Τα χρηματοδοτικά προγράμματα είναι το Ταμείο Καινοτομίας, το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας, το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το πρόγραμμα EU4Health, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το Ταμείο Συνοχής, ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και το πρόγραμμα InvestEU.

[4] Βλ. STEP (Sovereignty) Seal [Σφραγίδα STEP (σφραγίδα κυριαρχίας)].

[5] Βλ. STEP (Sovereignty) Portal [Δικτυακή πύλη STEP (δικτυακή πύλη για την κυριαρχία)].

[6] Ο κανονισμός STEP (άρθρο 8) απαιτεί την ολοκλήρωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης έως τον Δεκέμβριο του 2025.

στρατηγικών στόχων της ΕΕ. Τα κράτη μέλη έχουν λάβει μέτρα για την ενσωμάτωση των προτεραιοτήτων της STEP στα οικεία προγράμματα της πολιτικής συνοχής, δεδομένου ότι **περίπου 6,3 δισ. EUR έχουν ήδη κινητοποιηθεί** για τους στόχους της STEP[7]. Παράλληλα, στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ που τελούν υπό τη διαχείριση της Επιτροπής, περίπου **9,5 δισ. EUR έχουν κινητοποιηθεί μέσω στοχευμένων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων**, από τα οποία πάνω από 5,1 δισ. EUR έχουν ήδη χορηγηθεί για επιλεγμένα έργα. Επιπροσθέτως, **190 σφραγίδες STEP** έχουν απονεμηθεί σε έργα υψηλής ποιότητας που έχουν στρατηγική αξία για την ΕΕ[8]. Μολονότι είναι **πολύ νωρίς για τη διενέργεια πλήρους αξιολόγησης** και παρότι έχουν προκύψει ορισμένες **επιπλοκές κατά την εφαρμογή της**, σύμφωνα με τις πρώτες ενδείξεις **η STEP κατευθύνει αποτελεσματικά τους υφιστάμενους χρηματοδοτικούς πόρους της ΕΕ σε τομείς ζωτικής σημασίας** που είναι απαραίτητοι για την τεχνολογική κυριαρχία της Ευρώπης.

Η παρούσα έκθεση έχει την ακόλουθη διάρθρωση: Στην ενότητα 1 αξιολογείται η πρόοδος που έχει σημειωθεί έως τώρα όσον αφορά την εφαρμογή της STEP, με έμφαση σε συγκεκριμένα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί στην πράξη. Στην ενότητα 2 εξετάζεται τι έχει λειτουργήσει ικανοποιητικά και τι θα μπορούσε να βελτιωθεί, ενώ προσδιορίζονται επίσης τα βασικά διδάγματα που έχουν αντληθεί έως τώρα. Στην ενότητα 3 παρατίθενται η σύνοψη και τα συμπεράσματα, ενώ περιγράφεται και η μελλοντική πορεία.

1. Η επιτυχής εφαρμογή της STEP βρίσκεται σε εξέλιξη

Η STEP έχει ενσωματωθεί στην υλοποίηση πέντε προγραμμάτων της ΕΕ τα οποία τελούν υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής: τα προγράμματα αυτά είναι το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το Ταμείο Καινοτομίας[9], το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας, το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» και το πρόγραμμα EU4Health. Έως τον Μάρτιο του 2025 είχαν προκηρυχθεί συνολικά 60 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και δύο προσκλήσεις υποβολής προσφορών σχετικά με τη STEP στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων, οι οποίες ευθυγραμμίζονταν με τους στόχους της STEP —με χρηματοδότηση συνολικού ύψους 9,5 δισ. EUR. Οι προσκλήσεις στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας, για τη στήριξη καθαρών και αποδοτικών ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογιών, αντιπροσώπευαν το μεγαλύτερο ποσοστό. Άλλες αξιοσημείωτες συνεισφορές περιλάμβαναν την πρόσκληση «Scaleup» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας που αφορούσε ειδικά τη STEP, η οποία παρέχει μόνο επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου στους επιτυχόντες αιτούντες. Έως το τέλος του Μαρτίου του 2025 περίπου 5,2 δισ. EUR είχαν ήδη διατεθεί για επιλεγμένα έργα στους τρεις στρατηγικούς τομείς που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο της STEP, και οι περισσότεροι σχετικοί πόροι είχαν κινητοποιηθεί για καθαρές τεχνολογίες. Η στήριξη για την ανάπτυξη δεξιοτήτων ανήλθε σε 53 εκατ. EUR, ποσό που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη» για τη στήριξη προηγμένων ψηφιακών δεξιοτήτων σε κρίσιμες τεχνολογίες.

Η εφαρμογή της STEP μέσω της πολιτικής συνοχής της ΕΕ σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο στα κράτη μέλη. Έως το τέλος Μαρτίου του 2025 τα κράτη μέλη είχαν εκδηλώσει σημαντικό ενδιαφέρον για την αξιοποίηση της πολιτικής συνοχής με σκοπό τη στήριξη των προτεραιοτήτων της STEP. Συνολικά 38 τροποποιήσεις των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής είχαν υποβληθεί και εγκριθεί από την Επιτροπή για την ανακατανομή 6,3 δισ. EUR σε προτεραιότητες που

[7] Στις 31 Μαρτίου 2025 η Επιτροπή είχε εγκρίνει συνολικά 38 τροποποιήσεις των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής που σχετίζονταν με τη STEP σε 11 κράτη μέλη.

[8] Σε αυτές περιλαμβάνονται 11 σφραγίδες STEP που απονεμήθηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας στις 3 Απριλίου 2025.

[9] Το ταμείο χρηματοδοτείται από έσοδα που δημιουργεί το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ (στο εξής: ΣΕΔΕ).

αφορούσαν ειδικά τη STEP. Οι τροποποιήσεις αυτές αφορούσαν προγράμματα από 11 κράτη μέλη[10], ιδίως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (στο εξής: ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (στο εξής: ΕΚΤ+) και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (στο εξής: ΤΔΜ). Οι επενδύσεις στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, η οποία αποτελεί ουσιώδες τμήμα των στόχων της STEP, αντιστοιχούσαν περίπου στο 15 % των κονδυλίων[11]. Επιπλέον, επιλεγμένα κράτη μέλη[12] εξέδωσαν προσκλήσεις υποβολής προτάσεων αξίας 2 δισ. EUR με στόχο επενδύσεις σχετικές με τη STEP, από τα οποία 148 εκατ. EUR έχουν ήδη διατεθεί σε πραγματικά έργα ενώ περαιτέρω πιστώσεις θα πραγματοποιηθούν σταδιακά τους επόμενους μήνες και τα επόμενα έτη.

Τα αριθμητικά στοιχεία που αναφέρθηκαν στο τέλος του Μαρτίου του 2025 σχετικά με τα κονδύλια και τη χρηματοδότηση που χορηγήθηκαν σε επενδύσεις της STEP —συμπεριλαμβανομένων των πόρων που διατέθηκαν ή χορηγήθηκαν για επενδύσεις με σκοπό την ανάπτυξη δεξιοτήτων οι οποίες συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της STEP— θα πρέπει να νοούνται ως επιμέρους στιγμιότυπο μιας διαδικασίας που βρίσκεται σε εξέλιξη. Καθώς συνεχίζεται η εφαρμογή της STEP, αναμένεται ότι θα ακολουθήσουν και άλλες πρωτοβουλίες με επίκεντρο τις δεξιότητες. Με βάση τα αποτελέσματα αυτά, οι προσδιορισθέντες χρηματοδοτικοί πόροι που διατέθηκαν για τους στόχους της STEP δεν έχουν υλοποιηθεί ακόμη για τη χρηματοδότηση πραγματικών έργων στους στοχευόμενους τεχνολογικούς τομείς. Στις περιπτώσεις στις οποίες τα έργα έχουν ήδη επιλεγεί για χρηματοδότηση στο πλαίσιο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που σχετίζονται με τη STEP, η **υλοποίησή τους αναμένεται να πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών**. **Αυτό περιορίζει την τρέχουσα δυνατότητα αξιολόγησης της επιτυχίας της STEP όσον αφορά τη στήριξη στρατηγικών τεχνολογιών.**

Έως τον Μάρτιο του 2025 κανένα κράτος μέλος δεν είχε υποβάλει τροποποιήσεις στα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ) προκειμένου να προσθέσει συγκεκριμένες προτεραιότητες της STEP και κανένα κράτος μέλος δεν είχε επιλέξει να μεταφέρει πόρους του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ) στη οικεία συνιστώσα κράτους μέλους του InvestEU ειδικά για επενδύσεις που σχετίζονται με τη STEP[13] [14]. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί αν ληφθούν υπόψη οι **χρονικοί περιορισμοί**, δεδομένου ότι η STEP θεσπίστηκε μετά το ήμισυ του χρονοδιαγράμματος εφαρμογής του ΜΑΑ.

Προκειμένου να αυξηθεί η προβολή και να διευκολυνθεί η εναλλακτική και σωρευτική χρηματοδότηση των έργων, η Επιτροπή έχει χορηγήσει μέχρι σήμερα 190 σφραγίδες STEP (σφραγίδες κυριαρχίας). Η σφραγίδα STEP αποσκοπεί στην αναγνώριση έργων υψηλής ποιότητας που ευθυγραμμίζονται με τους στόχους της STEP, είτε έλαβαν χρηματοδότηση είτε όχι (συχνά λόγω ανεπαρκούς συνολικής διαθέσιμης χρηματοδότησης). Η σφραγίδα δεν συνεπάγεται αφ' εαυτής

[10] Γαλλία, Γερμανία, Λετονία, Λιθουανία, Ρουμανία, Ιταλία, Ισπανία, Δανία, Κάτω Χώρες, Αυστρία και Πολωνία.

[11] Καταγραφή σημείων δεδομένων μόνο για προγράμματα που περιλαμβάνουν ειδικούς άξονες προτεραιότητας της STEP ή γνωστά ποσά που προορίζονται ειδικά για τη STEP.

[12] Γερμανία, Δανία, Ιταλία, Λετονία και Ρουμανία.

[13] Ωστόσο, οκτώ κράτη μέλη (Βουλγαρία, Τσεχία, Φινλανδία, Ελλάδα, Μάλτα, Ρουμανία, Ισπανία και Πορτογαλία) έχουν συνεισφέρει στις οικείες συνιστώσες κράτους μέλους του InvestEU, και πέντε από αυτά χρησιμοποιώντας πόρους του ΜΑΑ, για ειδικούς στόχους που δεν σχετίζονται με την STEP.

[14] Τα κράτη μέλη επιτρέπεται να διαθέτουν το 6 % των πόρων τους στο πλαίσιο του ΜΑΑ για τη συνιστώσα κράτους μέλους του InvestEU με σκοπό την πραγματοποίηση επενδύσεων σε τεχνολογίες που σχετίζονται με τη STEP. Αυτό προστίθεται στην υφιστάμενη δυνατότητα μεταφοράς έως και 4 % των κονδυλίων του ΜΑΑ στο InvestEU για ευρύτερους σκοπούς, και, ως εκ τούτου, παρέχεται η δυνατότητα συνδυασμένης μεταφοράς έως και 10 %. Κατά την αναθεώρηση των οικείων ΣΑΑ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται επίσης να λαμβάνουν υπόψη κατά προτεραιότητα τα έργα στα οποία έχει απονεμηθεί η σφραγίδα STEP. Επιπλέον, η σφραγίδα STEP πρέπει να λαμβάνεται υπόψη τόσο από την Επιτροπή όσο και από τα κράτη μέλη κατά τις διαβουλεύσεις σχετικά με τις επενδύσεις από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (τον κύριο εταίρο του InvestEU) και κατά τη διάρκεια των ελέγχων πολιτικής όσον αφορά τις επενδύσεις από άλλους εταίρους υλοποίησης του InvestEU.

οποιαδήποτε εγγύηση ότι θα διατεθεί εναλλακτική ή σωρευτική χρηματοδότηση: **έως το τέλος του Μαρτίου του 2025 τα έργα με σφραγίδα STEP δεν είχαν λάβει ακόμη χρηματοδότηση** από τους πόρους της πολιτικής συνοχής της ΕΕ ή στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Ωστόσο, οι πρώτες σφραγίδες απονεμήθηκαν μόλις τον Οκτώβριο του 2024, γεγονός που σημαίνει ότι η αξιοποίησή τους μπορεί ακόμη να πραγματοποιηθεί τους επόμενους μήνες.

Η δικτυακή πύλη STEP (δικτυακή πύλη για την κυριαρχία), η οποία άρχισε να λειτουργεί τον Απρίλιο του 2024, χρησιμεύει ως ενιαίος διαδικτυακός κόμβος για πληροφορίες σχετικά με χρηματοδοτικές και επενδυτικές ευκαιρίες που σχετίζονται με τη STEP. Έως το τέλος του Μαρτίου του 2025 στη δικτυακή πύλη υπήρχαν πάνω από 70 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, με πολλές πηγές χρηματοδότησης (πολιτική συνοχής, ενωσιακά προγράμματα που τελούν υπό τη διαχείριση της Επιτροπής κ.λπ.). Η δικτυακή πύλη STEP περιλαμβάνει χάρτη με επισκόπηση των τροποποιήσεων των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής που εγκρίθηκαν και δημόσια βάση δεδομένων των έργων που έχουν λάβει σφραγίδα STEP, αυξάνοντας έτσι τη διαφάνεια και παρέχοντας έναν πόρο για τους δημόσιους και τους ιδιωτικούς επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των διαχειριστικών αρχών των ταμείων της ΕΕ στα κράτη μέλη. Βρίσκονται σε εξέλιξη τεχνικές προετοιμασίες για την ενσωμάτωση ενός προσομοιωτή που θα λειτουργεί με ΤΝ και ενός διαλογικού ρομπότ (chatbot), προκειμένου να βοηθούνται οι φορείς υλοποίησης έργων να εντοπίζουν κατάλληλες ευκαιρίες χρηματοδότησης από την ΕΕ.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η πρόκληση που παρουσιάζει η εφαρμογή της STEP με συνεκτικό τρόπο στο πλαίσιο 11 διαφορετικών προγραμμάτων της ΕΕ, **δημιουργήθηκε σειρά μηχανισμών συντονισμού**. Πρώτον, **δημιουργήθηκε ένα δίκτυο εθνικών σημείων επαφής STEP, με εκπροσώπους που διορίζονται από όλα τα κράτη μέλη[15].** Το δίκτυο συνεδρίασε πέντε φορές μεταξύ του 2024 και των αρχών του 2025, δημιουργώντας έτσι ένα φόρουμ για την ανταλλαγή εμπειριών, την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και την αποσαφήνιση των κανονιστικών και επιχειρησιακών πτυχών της εφαρμογής της STEP. Δεύτερον, ένα **διυπηρεσιακό δίκτυο της Επιτροπής** στο οποίο συμμετέχουν 14 Γενικές Διευθύνσεις[16] συνεδριάζει τακτικά με σκοπό την ευθυγράμμιση όσον αφορά τις προτεραιότητες χρηματοδότησης, την ανταλλαγή επιχειρησιακής καθοδήγησης και βέλτιστων πρακτικών και την εποπτεία της προόδου.

Επιπλέον, η Επιτροπή εξέδωσε διάφορα έγγραφα καθοδήγησης, μεταξύ των οποίων ένα επίσημο σημείωμα καθοδήγησης σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της STEP[17], ένα ειδικό φυλλάδιο για τα εθνικά σημεία επαφής και τις διαχειριστικές αρχές και μια επικαιροποιημένη ανακοίνωση σχετικά με την τροποποίηση των ΣΑΑ για την ενσωμάτωση των προτεραιοτήτων της STEP. Μέχρι στιγμής, η Επιτροπή έχει πραγματοποιήσει τεχνικές αποστολές σε εννέα κράτη μέλη (Γερμανία, Γαλλία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Ρουμανία, Σλοβενία, Πορτογαλία και Ελλάδα) για την περαιτέρω στήριξη των εθνικών προσπαθειών εφαρμογής.

[15] Έως τις 31 Μαρτίου 2025 μόνον η Ιρλανδία δεν είχε ορίσει ακόμη εθνικό σημείο επαφής.

[16] Εκπρόσωποι της ΓΔ Προϋπολογισμού, της ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, της ΓΔ Επικοινωνιακών Δικτύων, Περιεχομένου και Τεχνολογιών, της ΓΔ Ανταγωνισμού, της ΓΔ Αμυντικής Βιομηχανίας και Διαστήματος, της ΓΔ Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων, της ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης, της ΓΔ Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ, της Αρχής Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης, της Νομικής Υπηρεσίας, της ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης, της ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας, της ΓΔ Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων, της Γενικής Γραμματείας και της ειδικής ομάδας για τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις.

[17] Ανακοίνωση της Επιτροπής C/2024/3209, Σημείωμα καθοδήγησης σχετικά με ορισμένες διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2024/795 για τη θέσπιση της πλατφόρμας στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP), 2024, διατίθεται στη διεύθυνση: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

2. Η STEP είναι σε θέση να στηρίξει τις στρατηγικές τεχνολογίες στην ΕΕ, παρότι εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στην εφαρμογή

Η STEP διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον προσανατολισμό των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ προς στρατηγικές τεχνολογίες. Ωστόσο, υπάρχουν συστημικές προκλήσεις που περιορίζουν την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της. Η STEP λειτούργησε ως καταλύτης για τον **συντονισμό** υφιστάμενων μέσων και την κατεύθυνσή τους προς κρίσιμες τεχνολογίες στον τομέα των ψηφιακών και υπερπροηγμένων τεχνολογιών, στον τομέα των καθαρών τεχνολογιών και στον τομέα των βιοτεχνολογιών, αναπροσανατολίζοντας σημαντικούς χρηματοδοτικούς πόρους μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα. Ωστόσο, η πληθώρα και η ποικιλομορφία των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ στο πλαίσιο της STEP τα οποία σχεδιάστηκαν προτού θεσπιστεί η STEP —το καθένα από τα οποία έχει διακριτά/-ές κριτήρια επιλεξιμότητας, διαδικασίες υποβολής αιτήσεων, χρονοδιαγράμματα και ποσοστά συγχρηματοδότησης— περιορίζουν τόσο την ταχύτητα όσο και την ποιότητα της εφαρμογής της STEP, αποδυναμώνοντας εν τέλει τον συνολικό της αντίκτυπο.

Παρότι η σφραγίδα STEP έχει βελτιώσει την προβολή των έργων, ο αντίκτυπός της στην απορρόφηση της χρηματοδότησης δεν έχει καταδειχθεί ακόμη. Αυτό οφείλεται σε **ζητήματα που αφορούν τα χρονοδιαγράμματα[18] και σε πρακτικά εμπόδια**. Με βάση την τρέχουσα περιφερειακή κατανομή των σφραγίδων STEP που έχουν απονεμηθεί μεταξύ των κρατών μελών, φαίνεται ότι υπάρχει σχετική συγκέντρωση στις πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες της ΕΕ. Τα έργα που έλαβαν σφραγίδα STEP και βρίσκονται σε «λιγότερο ανεπτυγμένες» περιφέρειες και περιφέρειες «μετάβασης» θα μπορούσαν καταρχήν να επωφεληθούν από συγκριτικά μεγαλύτερο μερίδιο των πόρων της πολιτικής συνοχής. Έχει αποδειχθεί ότι είναι δύσκολο να συνδυαστούν στην πράξη χρηματοδοτικοί πόροι από διαφορετικά μέσα της ΕΕ, καθώς τα μέσα αυτά λειτουργούν με βάση διαφορετικούς κανόνες, συμπεριλαμβανομένων διαφορετικών μεθόδων αξιολόγησης για τις επιλέξιμες δαπάνες. Επιπλέον, η μεταχείριση των έργων της STEP όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις ποικίλλει ανάλογα με το είδος του έργου —τα έργα που καλύπτονται από τον κανονισμό STEP επωφελούνται μόνο από περιορισμένο προτιμησιακό καθεστώς[19]— παράγοντας ο οποίος, όπως επισήμαναν ορισμένες εθνικές αρχές, ενδέχεται να περιορίσει την προθυμία τους να παράσχουν χρηματοδότηση. Τέλος, η ίδια η φύση ορισμένων έργων που έχουν λάβει σφραγίδα STEP, στα οποία συμμετέχουν μεγάλες διακρατικές κοινοπραξίες, περιπλέκει τη δυνητική έγκρισή τους, καθώς θα απαιτούνταν ταυτόχρονη στήριξη από πολλές διαχειριστικές αρχές.

Η δικτυακή πύλη STEP πρόσφερε με επιτυχία απλουστευμένη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης ως ενιαίο σημείο εισόδου. Ωστόσο, η λειτουργία της εξαρτάται από διακριτά συστήματα υποβολής αιτήσεων. Οι προγραμματισμένες βελτιώσεις, όπως η ανάπτυξη προσομοιωτή που θα λειτουργεί με ΤΝ, αναμένεται να βελτιώσουν περαιτέρω την αποτελεσματικότητά της. Πληροφορίες σχετικά με τις επιχορηγήσεις και τις δράσεις σύναψης συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων που τελούν υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής διατίθενται στη διαδικτυακή πύλη χρηματοδότησης και προσκλήσεων υποβολής προσφορών. Ωστόσο, μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει ενιαίο σημείο εισόδου που να παρουσιάζει τις ευκαιρίες χρηματοδότησης από τον προϋπολογισμό

[18] Οι πρώτες σφραγίδες STEP απονεμήθηκαν μόλις προς το τέλος της περιόδου αξιολόγησης.

[19] Τον Ιούνιο του 2024 η Επιτροπή τροποποίησε τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα προκειμένου να αυξήσει τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης σε ενισχυόμενες περιοχές για έργα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:C_202403516.

της ΕΕ οι οποίες τελούν υπό τη διαχείριση των εταίρων υλοποίησης, των κρατών μελών και των περιφερειακών αρχών.

Η STEP βελτίωσε τις δαπάνες της ΕΕ για κρίσιμες τεχνολογίες σε σύγκριση με την αρχική διάρθρωση του ΠΔΠ, αλλά οι διαρθρωτικές διαφορές μεταξύ των προγραμμάτων εξακολουθούν να εμποδίζουν την εφαρμογή μιας πλήρως ολοκληρωμένης προσέγγισης προς όφελος των φορέων υλοποίησης έργων. Για παράδειγμα, αρκετά κράτη μέλη παρουσίασαν παραδείγματα έργων που είχαν λάβει τη σφραγίδα STEP στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας αλλά τα εν λόγω έργα είναι δυνητικά μη επιλέξιμα για στήριξη από το ΕΤΠΑ και το ΤΔΜ λόγω κανονιστικών διατάξεων[20] —στις νομικές βάσεις των ταμείων— που αποκλείουν τη χρήση τους για τη χρηματοδότηση εγκαταστάσεων οι οποίες καλύπτονται από το ΣΕΔΕ[21]. Αυτές οι ασυμφωνίες μειώνουν την ικανότητα της STEP να λειτουργεί ως απρόσκοπτη γέφυρα μεταξύ διαφορετικών μεθόδων διαχείρισης και υπογραμμίζουν την πολυπλοκότητα της εκ των υστέρων ευθυγράμμισης διαφορετικών χρηματοδοτικών μέσων.

Από στρατηγική άποψη, η STEP παρέχει ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, συγκεντρώνοντας την προσοχή όσον αφορά τους πόρους και την πολιτική σε τομείς και έργα που έχουν τεράστια σημασία για τη μελλοντική ανταγωνιστικότητα και την οικονομική ασφάλεια της ΕΕ. Η STEP παρέχει ένα πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ για την προώθηση των επενδύσεων σε κρίσιμες τεχνολογίες, παρότι η περιφερειακή συγκέντρωση των έργων που έχουν λάβει σφραγίδα STEP σε περισσότερο ανεπτυγμένες περιοχές αντικατοπτρίζει μια πιθανή πρόκληση για την επίτευξη αντικτύπου χωρίς αποκλεισμούς.

Η σημασία της STEP επιβεβαιώνεται από το εξελισσόμενο πολιτικό θεματολόγιο. Οι πρωτοβουλίες της Επιτροπής στο πλαίσιο της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία[22] και της πυξίδας ανταγωνιστικότητας[23] αντικατοπτρίζουν την ευρεία συναίνεση σχετικά με την ανάγκη στήριξης των στρατηγικών τεχνολογιών μέσω εστιασμένων και συντονισμένων επενδύσεων και δράσεων. Η προτεινόμενη επέκταση του πεδίου εφαρμογής της STEP ώστε να καλύπτει τον αμυντικό τομέα[24] επιβεβαιώνει τις δυνατότητές της στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ.

3. Η STEP θα εξακολουθήσει να παράγει αποτελέσματα και να παρέχει στοιχεία για τη μελλοντική διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση της ΕΕ

Μολονότι εξακολουθεί να εφαρμόζεται σταδιακά, η STEP βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων της. Η πλατφόρμα κατέδειξε τα οφέλη που έχει ο ενισχυμένος συντονισμός των

[20] Άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής και άρθρο 9 και άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο η) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης.

[21] Την 1η Απριλίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε νομοθετική πρόταση με στοχευμένες τροποποιήσεις του κανονιστικού πλαισίου για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, μεταξύ άλλων επιτρέποντας επενδύσεις που σχετίζονται με την παραγωγή, την επεξεργασία, τη μεταφορά, τη διανομή, την αποθήκευση ή την καύση ορυκτών καυσίμων, σε πράξεις που έλαβαν σφραγίδα STEP στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας, καθώς και μεγαλύτερη στήριξη από το ΕΤΠΑ για έργα απανθρακοποίησης που έλαβαν σφραγίδα STEP (π.χ. στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας) —διαθέσιμη στη διεύθυνση Inforegio - A modernised Cohesion policy: The mid-term review (Inforegio — Εκσυγχρονισμένη πολιτική συνοχής: Η ενδιάμεση επανεξέταση).

[22] Βλ. COM(2025) 85 final.

[23] Βλ. COM(2025) 30 final.

[24] Πρόταση κανονισμού σχετικά με την παροχή κινήτρων για επενδύσεις που συνδέονται με τον τομέα της άμυνας στον προϋπολογισμό της ΕΕ με σκοπό την εφαρμογή του σχεδίου ReArm Europe [COM(2025) 188 final].

χρηματοδοτικών προγραμμάτων γύρω από ένα στοχευμένο σύνολο στόχων πολιτικής. Η δικτυακή πύλη STEP αξιοποιείται επιτυχώς ως πιλοτική πρωτοβουλία που συγκεντρώνει τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές ευκαιρίες οι οποίες σχετίζονται με τη STEP σε ένα ενιαίο σημείο εισόδου για τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.

Παρά τα επιτεύγματα αυτά, η αξιολόγηση υπογραμμίζει ότι η STEP λειτουργεί εντός των ορίων ενός σύνθετου και άκαμπτου χρηματοδοτικού τοπίου, τονίζοντας την ανάγκη για συνεχή συντονισμό προκειμένου να διευκολυνθεί η ολοένα και πιο απαραίτητη ιεράρχηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων στο μέλλον.

Όσον αφορά το μέλλον, οι δραστηριότητες εφαρμογής της STEP εξακολουθούν να αναπτύσσονται ταχύτατα. Έως τον Μάρτιο του 2025 είχαν υποβληθεί περισσότερες τροποποιήσεις των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής σχετικά με τη STEP από ολόκληρη την ΕΕ. Η έγκριση και η εφαρμογή τους θα αποτελέσει βασικό σημείο εστίασης σε αυτήν τη νέα φάση. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα εξακολουθήσουν να εκδίδουν προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και να χορηγούν χρηματοδότηση σε έργα που σχετίζονται με τη STEP. Ο αυξανόμενος αριθμός σφραγίδων STEP που απονέμει η Επιτροπή, σε συνδυασμό με τους αυξημένους χρηματοδοτικούς πόρους που προορίζονται για τους σκοπούς της STEP σε εθνικό επίπεδο, διασφαλίζουν την υλοποίηση μιας σειράς έργων υψηλής ποιότητας για τους επενδυτές. Η επίτευξη των φιλοδοξιών της STEP έως το τέλος του τρέχοντος ΠΔΠ το 2027 θα απαιτήσει **συνεχείς προσπάθειες και συνεχή δέσμευση τόσο από τα κράτη μέλη όσο και από την Επιτροπή**. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να διερευνά τρόπους για να βοηθήσει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή της STEP και για να ενισχύσει τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ.

Σε αυτήν τη δεύτερη φάση εφαρμογής, η STEP θα μπορούσε να επωφεληθεί από τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής και την αύξηση των κινήτρων. Τον Απρίλιο του 2025 η Επιτροπή πρότεινε την εισαγωγή ενός τέταρτου τομέα στο πλαίσιο της STEP —του τομέα της άμυνας— και την επέκταση των οικονομικών κινήτρων που διατίθενται στο πλαίσιο της STEP για την πολιτική συνοχής. Οι καινοτομίες αυτές εισήχθησαν στην πρόταση κανονισμού σχετικά με την παροχή κινήτρων για επενδύσεις που συνδέονται με τον τομέα της άμυνας στον προϋπολογισμό της ΕΕ[25] και στην πρόταση κανονισμού στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης της πολιτικής συνοχής[26]. Επί του παρόντος τα κείμενα βρίσκονται στο στάδιο της διαπραγμάτευσης μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ.

Στο παρόν στάδιο, **δεν προβλέπονται περαιτέρω τροποποιήσεις στη λειτουργία της STEP**, λαμβανομένου επίσης υπόψη του χρόνου εφαρμογής που θα χρειαστεί για να υπάρξουν δυνητικά οφέλη στο πλαίσιο ενός προσωρινού μέσου που θα λήξει στο τέλος του τρέχοντος ΠΔΠ (τέλος του 2027). **Ωστόσο, πολλά από τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τη STEP και τους περιορισμούς της όσον αφορά την αντιμετώπιση των υφιστάμενων προκλήσεων ενδέχεται να παράσχουν στοιχεία για τον σχεδιασμό του μελλοντικού ΠΔΠ, όπως προβλεπόταν στον κανονισμό STEP, ιδίως όσον αφορά τον σχεδιασμό της μελλοντικής ενωσιακής χρηματοδότησης για την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική σύγκλιση.** Ορισμένοι από τους βασικούς στόχους της STEP —όπως ο ενισχυμένος συντονισμός και η ενισχυμένη ενοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ και η απλουστευμένη πρόσβαση των δικαιούχων σε χρηματοδότηση με απλούστερους κανόνες και σε ενιαίο

[25] Βλ. EUR-Lex - 52025PC0188 - EL - EUR-Lex.

[26] Βλ. Inforegio - A modernised Cohesion policy: The mid-term review (Inforegio — Εκσυγχρονισμένη πολιτική συνοχής: Η ενδιάμεση επανεξέταση).

σημείο εισόδου— θα μπορούσαν να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για τον σχεδιασμό των μέσων του επόμενου ΠΔΠ.